

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت

معاونت معادن و فرآوری مواد
معاون وزیر

شماره:

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۷/۱۶

پیوست: ندارد

سال جهش تولید با مشارکت مردم

مدیران کل محترم ۳۱ استان و جنوب کرمان

موضوع: دستورالعمل ماده (۵۵) آیین نامه اجرایی قانون معادن و تبصره ذیل آن در حوزه مسایل فنی، ایمنی و حوادث معدنی

با سلام و احترام؛

در اجرای ماده (۵۵) آیین نامه اجرایی قانون معادن و تبصره ذیل آن، در صورت عدم اجرای تعهدات و تکالیف دارنده مجوز عملیات معدنی در موارد ذیل:

- سلامت، بهداشت و ایمنی اشخاصی که به هر نحوی در محدوده مندرج در مجوز معدنی فعالیت می کنند،
- حفظ و صیانت و عدم تزییع ذخایر معدنی،
- استخراج و بهره برداری بهینه و اصولی از ذخایر معدنی و معادن،
- رعایت آیین نامه ایمنی معادن،

دارنده مجوز مشمول اخذ خسارت، جریمه و یا سلب صلاحیت خواهد شد که چگونگی آن به شرح زیر اعلام می گردد، نحوه اقدام در خصوص سایر بندهای موضوع ماده قانونی یاد شده برابر با دستورالعمل های مربوط خواهد بود.

(۱) در اجرای ماده (۱۰۵) آیین نامه اجرایی قانون معادن، دارنده پروانه عملیات معدنی و یا نماینده او و مسئول ایمنی (یا مسئول فنی در معادن کمتر از ۲۵ نفر کارگر) موظفند در صورت بروز حادثه بلافاصله مراتب را به مراجع قانونی گزارش و در اسرع وقت اداره کل صمت استان را در جریان حادثه قرار دهند.

۱-۱- در صورت عدم ارسال گزارش حداکثر ظرف مدت یک هفته از وقوع حادثه از سوی دارنده پروانه عملیات معدنی و یا نماینده او به اداره کل صمت استان و یا کتمان حادثه، جرایم موضوع بند (۲) به میزان دو برابر افزایش می یابد.

۲-۱- در صورت عدم ارسال گزارش حداکثر ظرف مدت یک هفته از وقوع حادثه به اداره کل صمت استان و یا کتمان حادثه از سوی مسئول ایمنی (یا مسئول فنی در معادن کمتر از ۲۵ نفر کارگر)، وی به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می شوند.

۳-۱- اداره کل صمت استان موظف است پس از وصول گزارش، مراتب را سریعاً و بدون فوت وقت به معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت متبوع ارسال نماید.

(۲) دارندگان مجوزهای اکتشاف، بهره برداری و اجازه برداشت که به تعهدات خود در خصوص مسایل فنی، سلامت، بهداشت و ایمنی کلیه اشخاصی که به هر نحوی در محدوده مندرج در مجوز معدنی مشغول به فعالیت هستند، اقدام نمایند و منجر به وقوع حوادث جانی (آسیب جسمانی، نقص عضو و یا فوت) در محدوده معدنی شود، ملزم به پرداخت جریمه ناشی از عدم انجام تعهدات در سال وقوع حادثه به شرح ذیل می شوند:

- آسیب جسمانی و یا نقص عضو: برای هر نفر معادل ۱/۴ (یک چهارم) حدنصاب معاملات کوچک.
- فوت: برای هر نفر معادل ۱/۲ (یک دوم) حدنصاب معاملات کوچک.
- (۳) جرایم و مجازات‌های کیفری بهره‌بردار طبق قوانین مربوط و قانون کار خواهد بود.
- (۴) از زمان وقوع حادثه به مدت دو سال بعنوان جریمه، امتیاز فنی بهره‌بردار از امتیاز کلّ مندرج در گواهی صلاحیت فنی و مالی کسر خواهد شد و موضوع در پرونده اخطار وی در سامانه کاداستر ثبت می‌گردد.
- (۵) به منظور بررسی حوادث منجر به تضييع و تخریب ذخایر معدنی، کمیته سه نفره متخصص در حوزه معدن متشکل از معاون معدنی و یک نفر از کارشناسان اداره کلّ صنعت، معدن و تجارت استان و یک نفر کارشناس خبره سازمان نظام مهندسی معدن استان تشکیل می‌شود، چنانچه به تشخیص کمیته یادشده حادثه موجب تضييع و تخریب ذخایر معدنی شده باشد و مانع از ادامه روند اصولی استخراج و بهره‌برداری معادن طبق طرح بهره‌برداری مصوب شود، برآورد میزان خسارت وارده بر عهده کارشناس رسمی دادگستری خواهد بود.
- (۶) در صورت عدم حضور مسئول فنی و مسئول ایمنی در بازه زمان کاری در معدن (محدوده عملیات معدنی) طبق ضوابط و مقررات، به مدت یکسال امتیاز فنی بهره‌بردار از امتیاز کلّ مندرج در گواهی صلاحیت فنی و مالی کسر خواهد شد و موضوع در پرونده اخطار وی در سامانه کاداستر ثبت می‌گردد. مسئول فنی و مسئول ایمنی به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می‌شوند.
- تبصره- در صورتی که کار مسئول فنی پاره وقت باشد، بازه زمانی حضور می‌بایست به اداره کلّ صمت استان و سازمان نظام مهندسی معدن استان اعلام گردد و در صورت عدم حضور، برابر مفاد این بند با وی رفتار خواهد شد.
- (۷) در صورت عدم عقد قرارداد با مسئول فنی و مسئول ایمنی از سوی دارندگان مجوزهای معدنی، وی مشمول پرداخت جریمه معادل دو (۲) برابر حقوق مسئول فنی و ایمنی در بازه زمانی یادشده (عدم انعقاد قرارداد) می‌شوند، همچنین به مدت یکسال امتیاز فنی بهره‌بردار از امتیاز کلّ مندرج در گواهی صلاحیت فنی و مالی کسر خواهد شد و موضوع در پرونده اخطار وی در سامانه کاداستر ثبت می‌گردد.
- تبصره- سازمان نظام مهندسی معدن استان می‌بایست کلیه مجوزهای معدنی و صنایع معدنی را به لحاظ داشتن مسئول فنی رصد نماید و در موارد عدم داشتن مسئول فنی و ایمنی وفق مقررات، موضوع را به اداره کلّ صنعت، معدن و تجارت استان گزارش و پیگیری نماید، رییس سازمان نظام مهندسی معدن استان در صورت عدم ارایه گزارش به شورای انتظامی نظام مهندسی معرفی می‌شود.
- (۸) دارندگان مجوزهای معدنی می‌بایست در صورت نیاز برای انجام کلیه امور از پیمانکاران واجد صلاحیت استفاده کنند و کارکنان وی (پیمانکاران) نیز می‌بایست متناسب با کار محوله دارای گواهی صلاحیت حرفه‌ای از نهاد قانونی مربوطه باشند، در صورت احراز عدم رعایت موضوع، به مدت یکسال امتیاز فنی بهره‌بردار از امتیاز کلّ مندرج در گواهی صلاحیت فنی و مالی کسر خواهد شد و موضوع در پرونده اخطار وی در سامانه کاداستر ثبت می‌گردد.

تبصره- مسئول فنی معدن موظف است صلاحیت حرفه‌ای اشخاصی که وارد معدن شده و فعالیت می‌کنند را مورد بررسی و در صورت عدم صلاحیت مراتب را به بهره‌بردار گزارش و در دفتر سر معدن ثبت و به اداره کل صمت استان منعکس نماید. در صورت احراز عدم رعایت موضوع، وی به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می‌شوند.

(۹) دارندگان مجوزهای معدنی و پیمانکاران آنها می‌بایست از ماشین‌آلات و دستگاه‌های دارای پلاک و همچنین از رانندگان دارای گواهینامه معتبر استفاده کنند، در صورت احراز عدم رعایت موضوع، به مدت یکسال امتیاز فنی بهره‌بردار از امتیاز کل مندرج در گواهی صلاحیت فنی و مالی کسر خواهد شد و موضوع در پرونده اخطار وی در سامانه کاداستر ثبت می‌گردد و از دادن سهمیه سوخت به ایشان خودداری می‌شود.

تبصره- مسئول فنی معدن موظف است موضوع این بند را مورد بررسی و در سامانه کاداستر درج و در صورت عدم رعایت مراتب را به بهره‌بردار گزارش و در دفتر سر معدن ثبت و به اداره کل صمت استان منعکس نماید. در صورت احراز عدم رعایت موضوع، وی به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می‌شوند.

(۱۰) به استناد مواد (۸) و (۱۰) آیین‌نامه ایمنی در معادن، دارندگان مجوزهای معدنی موظفند دستورالعمل‌های ایمنی متناسب با نوع کار کارگران را به آنها آموزش دهد. تمام اشخاصی که وارد معدن می‌شوند باید آموزش‌های ایمنی لازم را توسط مراجع ذیصلاح در ارتباط با نوع کار محوله و ایمنی عمومی معدن دیده باشند. در صورت احراز عدم رعایت موضوع، به مدت یکسال از امتیاز فنی وی در گواهی صلاحیت فنی و مالی کم خواهد شد و در پرونده اخطار وی در سامانه کاداستر ثبت می‌گردد.

تبصره- مسئول فنی معدن موظف است موضوع این بند را مورد بررسی و در صورت عدم رعایت مراتب را به بهره‌بردار گزارش و در دفتر سر معدن ثبت و به اداره کل صمت استان منعکس نماید. در صورت احراز عدم رعایت موضوع، وی به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می‌شوند.

(۱۱) انعقاد قرارداد با اتباع خارجی که پروانه کار ندارند، ممنوع است و بکارگیری اتباع دارای مجوز کار هم بدون قرارداد رسمی ممنوع است. در صورت احراز عدم رعایت موضوع از سوی دارندگان مجوزهای معدنی و یا پیمانکاران مربوط علاوه بر شمولیت تبعات مربوطه، به مدت یکسال امتیاز فنی بهره‌بردار از امتیاز کل مندرج در گواهی صلاحیت فنی و مالی کسر خواهد شد و موضوع در پرونده اخطار وی در سامانه کاداستر ثبت می‌گردد.

تبصره- مسئول فنی معدن موظف است موضوع این بند را مورد بررسی و در صورت عدم رعایت مراتب را به بهره‌بردار گزارش و در دفتر سر معدن ثبت و به اداره کل صمت استان منعکس نماید. در صورت احراز عدم رعایت موضوع، وی به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می‌شوند.

(۱۲) در صورت عدم پرداخت خسارت و جریمه ناشی از اجرای مفاد این دستورالعمل و یا عدم صلاحیت فنی و مالی دارنده مجوز (مشمول این دستورالعمل) به تشخیص اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان، پیشنهاد سلب صلاحیت وی به معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت متبوع ارسال گردد.

(۱۳) در صورت استنکاف دارنده مجوز از پرداخت جریمه موضوع این دستورالعمل، وی مشمول ماده (۳۰) قانون معادن خواهد شد.

(۱۴) مسئول ایمنی و مسئول فنی موظف است (به ترتیب) وضعیت ایمنی معدن و وضعیت فنی (و ایمنی معدن در معادن کمتر از ۲۵ نفر کارگر) را به صورت ماهانه به ادارات کل صنعت، معدن و تجارت استان و سازمان نظام مهندسی معدن استان گزارش و در سامانه کاداستر بارگذاری نمایند و از سوی ادارات کل صمت استان می بایست نظارت کامل بعمل آید. در صورت احراز عدم رعایت موضوع، وی به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می شوند.

(۱۵) معادنی که بدلیل عدم رعایت اصول فنی و ایمنی استخراج و بهره برداری مورد اخطار از سوی آن اداره کل قرار گرفته و یا در وضعیت اعلام هشدار و خطر در برنامه بازرسی و ارزیابی HSE معادن قرار گرفته و یا دچار حادثه شده است، می بایست حتماً در فهرست پیشنهادی سال بعد برنامه بازرسی و ارزیابی HSE قرار گیرند. تبصره-اداره کل صمت استان می بایست نسبت به بازدید نظارتی از معادن اعلام هشدار و خطر در برنامه بازرسی و ارزیابی HSE معادن اقدام نموده و طبق بندهای (۲۰) الی (۲۲) اقدام نماید.

(۱۶) در صورت تأیید اصول فنی و ایمنی در بهره برداری از معدن در برنامه بازرسی و ارزیابی HSE سالانه، از سوی بازرس و سر بازرس و وقوع حادثه بدلیل عدم رعایت اصول فنی و ایمنی معدن، ایشان به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می شوند.

(۱۷) بهره برداران معادن می بایست تابلو راهنمای مسیر معادن را که نام معدن و سایر مشخصات بر روی آن درج شده است، در جاده اصلی و فرعی و قبل از ورود به معدن به نحوی که مورد رؤیت عموم باشد، نصب نماید. در صورت عدم نصب مسئول فنی مشمول تدابیر تنبیهی موضوع این دستورالعمل می شوند.

(۱۸) طبق ماده (۳۶۰) آیین نامه ایمنی در معادن، معادن زیرزمینی باید دارای نقشه های تهویه (که به تأیید مسئول فنی و مسئول ایمنی معدن رسیده است) باشند. محاسبات و نقشه های تهویه باید حداقل هر شش ماه یک بار و همچنین هنگام تغییر در شبکه حفاری های معدن تجدید شوند. در صورت عدم رعایت موضوع مسئول فنی و مسئول ایمنی معدن به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می شوند.

(۱۹) طرح بهره برداری معادن می بایست هر سه سال یکبار به روز رسانی شود. در صورت عدم رعایت موضوع مسئول فنی و مسئول ایمنی معدن به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می شوند.

(۲۰) در اجرای ماده (۱۰۰) آیین‌نامه اجرایی قانون معادن، در صورتیکه طی بازدیدهای نظارتی عدم استخراج و بهره برداری اصولی از معدن، عدم رعایت الگوی آتشیاری کنترل‌شده و به‌طور کلی عدم لحاظ مسایل فنی و ایمنی طبق آیین‌نامه ایمنی در معادن و طرح بهره‌برداری مصوب محرز شود، به تشخیص کمیته سه نفره موضوع بند (۵): ۲۰-۱ با ذکر موارد و دلایل مطروحه از سوی کمیته به صورت مکتوب، بهره‌بردار موظف است طرح بازسازی و ایمن سازی و بهره‌برداری معدن را تهیه و عملیات معدنی را با مسئول فنی و ایمنی جدید طبق طرح جدید انجام دهد.

۲۰-۲ مسئول فنی و ایمنی قبلی معدن به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می‌شوند.

۲۰-۳ به مدت یکسال امتیاز فنی بهره‌برداران مشمول این بند از امتیاز کل مندرج در گواهی صلاحیت فنی و مالی کسر خواهد شد و موضوع در پرونده اخطار وی در سامانه کاداستر ثبت می‌گردد.

(۲۱) چنانچه به تشخیص کمیته سه نفره موضوع بند (۵) نواقص فنی و ایمنی عملیات معدنی و یا محیط کار، سلامتی کارکنان معدن را تحت تأثیر قرار دهد و برای کارکنان خطر آفرین باشد، به منظور جلوگیری از وقوع حادثه (و یا تکرار وقوع حادثه)، می‌بایست نقاط پرخطر (و یا محل وقوع حادثه) ظرف مدت مشخص با قید فوریت جهت رفع نقص طبق موارد اعلام شده، تعطیل شود و زمان بازگشایی آن نیز پس از رفع نقص طبق موارد اعلام شده، به تشخیص کمیته یادشده خواهد بود. ادامه فعالیت معدن با حفظ و رعایت موارد ایمنی با تشخیص کمیته مذکور بلامانع است.

تبصره- بهره‌بردار موظف است در بازه زمانی تعطیلی موضوع این بند، حقوق پرسنل را طبق قانون کار پرداخت نماید.

(۲۲) گزارش بازدیدهای نظارتی و مکاتبات و اخطارهای بعمل از سوی آن اداره کل به بهره‌بردار جهت اعمال اصول فنی و ایمنی عملیات معدنی و محیط کار ظرف مهلت مشخص با ذکر موارد، تعهد کتبی اخذ شده از بهره‌بردار مبنی بر لزوم انجام اقدامات لازم و گزارش اقدامات انجام‌شده از سوی بهره‌بردار، به مراجع ذیربط و معاونت معادن و فرآوری مواد اعلام گردد و در صورت هرگونه قصور بهره‌بردار و عدم اقدام ظرف مدت تعیین شده از سوی آن اداره کل، پیشنهاد سلب صلاحیت به معاونت معادن و فرآوری مواد طی فرم مربوط ارسال شود.

(۲۳) در خصوص تأمین و ارتقا ایمنی تردد در جاده‌ها، با توجه به اینکه موضوع بر عهده وزارت راه و شهرسازی و ادارات کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان می‌باشد، ادارات کل صنعت، معدن و تجارت استان در خصوص معادن مشرف به جاده که احتمال بروز خطر وجود دارد می‌بایست مراتب را به ادارات کل ذیربط، جهت اتخاذ تدابیر فنی لازم اعلام نمایند.

تبصره- در خصوص موارد مرتبط با سایر دستگاه‌های اجرایی نیز به روش مشابه اقدام گردد.

(۲۴) ارایه هر گونه اطلاعات و گزارشات نادرست در مورد معادن و احراز آن، منجر به اخطار کتبی و درج در پرونده کارشناسان ذیربط ادارات کل صمت استان‌ها و در مورد کارشناسان نظام مهندسی معدن، مشمول تدابیر تنبیهی دستورالعمل مربوط خواهند بود.

(۲۵) در صورت کتمان میزان استخراج واقعی از سوی بهره‌بردار، علاوه بر جرایم طبق دستورالعمل مربوط، به مدت یکسال از امتیاز فنی وی در گواهی صلاحیت فنی و مالی کم خواهد شد و در پرونده اخطار وی در سامانه کاداستر ثبت می‌گردد. مسئول فنی به شورای انتظامی معرفی و مشمول تدابیر تنبیهی طبق دستورالعمل مربوط می‌شود.

(۲۶) در اجرای کلیه بندهای این دستورالعمل علاوه بر اخذ خسارت و جریمه به تشخیص اداره کل صمت استان در صورتیکه در هر کدام از مراحل بعد از اخطارها شرایط به‌گونه‌ای باشد که خسارت و جریمه پاسخگوی خطای بهره‌بردار نشود و موجب تضییع و تخریب ذخایر معدنی و تهدید سلامت و بهداشت و ایمنی کارکنان و کارگران معدن شده باشد، اداره کل صمت استان می‌بایست پیشنهاد سلب صلاحیت بهره‌بردار (دارنده مجوز) را طی فرم مربوط به معاونت معادن و فرآوری مواد ارسال نماید.

(۲۷) تدابیر تنبیهی موضوع این دستورالعمل در خصوص مسئول فنی، مسئول ایمنی، بازرس، سربازرس و رییس سازمان نظام مهندسی معدن استان طبق دستورالعملی است که ظرف مدت یک هفته از سوی سازمان نظام مهندسی معدن ایران ابلاغ می‌گردد.

(۲۸) جرایم موضوع این دستورالعمل به حساب درآمد حقوق دولتی نزد خزانه داری کل کشور واریز می‌شود.

(۲۹) این دستورالعمل رافع وظایف قانونی محوله به سایر دستگاه‌های اجرایی نمی‌باشد.

(۳۰) ادارات کل صمت، معدن و تجارت استان‌ها موظفند حوادث معدنی در استان مربوط را حداکثر ظرف مدت یکماه از وقوع حادثه به‌صورت وینار ارایه داده و تدابیر و اقدامات اتخاذ شده به‌منظور پیشگیری از وقوع حوادث مشابه در معدن یادشده و نیز سایر معادن استان و اقدامات انجام شده در خصوص نحوه نظارت و ارتقا ایمنی را گزارش دهند.

(۳۱) این دستورالعمل از زمان ابلاغ، لازم‌الاجرا می‌باشد.

رضا محتشمی پور
محل امضا